

Barokní knihkupectví světa | Nizozemské tisky 16. – 18. století ze sbírek Vědecké knihovny v Olomouci

20. 5. – 13. 9. 2015

Arcidiecézní muzeum Olomouc | Galerie

KONCEPCE | Wilken Engelbrecht, Gabriela Elbelová

VÝBĚR EXPONÁTŮ | Wilken Engelbrecht, Gabriela Elbelová, Helena Zápalková

KURÁTOR | Gabriela Elbelová

ARCHITEKTONICKÉ ŘEŠENÍ | Marek Novák

GRAFICKÉ ŘEŠENÍ | Petr Šmalec

TEXTY | Wilken Engelbrecht, Gabriela Elbelová

PŘEKLAD | Wilken Engelbrecht

KONZERVOVÁNÍ EXPONÁTŮ | Veronika Wanková

INSTALACE | Vlastimil Sedláček, Filip Šindelář, Veronika Wanková, Ondřej Žák

EXPONÁTY ZAPŮJČILA | Vědecká knihovna v Olomouci

ZÁŠTITA | Jeho Excellence Ed Hoeks, velvyslanec Nizozemského království v Praze, Jeho Excellence David Maenaut, zástupce vlámské vlády v České republice, a prof. Mgr. Jaroslav Miller, M.A., Ph.D., rektor Univerzity Palackého v Olomouci.

Zcela klíčovou roli hrálo Nizozemí v 16. – 18. století v oblasti mezinárodního knižního obchodu. Díky na svou dobu velké svobodě tisku lze tuto zemi dokonce nazvat „barokním knihkupectvím světa“. A právě tento název nese výstava v Arcidiecézním muzeu Olomouc, která od 20. května do 13. září představí reprezentativní výběr ze zhruba čtyř tisíc nizozemských tisků ve sbírkách Vědecké knihovny v Olomouci. Výstavu připravil vedoucí Katedry nederlandistiky Univerzity Palackého Wilken Engelbrecht.

Barokní Nizozemí bylo podle Engelbrechta světovou knižní velmocí. „Tiskařská centra byla například v Antverpách, Lovani, Bruggách, Bruselu, Amsterdamu nebo v Leidenu. Termín nizozemský tisk přitom může matoucí, protože ve většině případů knihy nevycházely v nizozemštině. Převažovala latina a francouzština, zatímco nizozemština tvořila zhruba deset procent produkce,“ uvedl.

Historické fondy olomoucké Vědecké knihovny ukrývají na čtyři tisíce nizozemských tisků z doby, kdy země byla „barokním knihkupectvím světa“. Podle ředitelky knihovny Jitky Holáskové je to pravděpodobně proto, že se v Olomouci v rámci papežského semináře Collegium Nordicum připravovali na misie jezuité, kteří měli v Nizozemí obracet protestanty na katolictví. „Nizozemské tisky z našeho fondu mají velkou historickou a uměleckou hodnotu. Atraktivní jsou také z hlediska doloženého původu v olomouckých a moravských církevních i šlechtických knihovnách,“ dodala. Výstava a katalog podle ní prezentuje některé typické akvizice bývalých církevních vlastníků, počínaje olomouckou metropolitní kapitulou a bohosloveckým seminářem. Vystaveny jsou také knihy z jezuitských kolejí, z augustiniánského kláštera v Olomouci i Šternberku, z cisterciáckého kláštera ve Žďáru nad Sázavou, z premonstrátského kláštera na Hradisku u

Olomouce, v Louce u Znojma, v Zábrdovicích u Brna, z dominikánského kláštera v Litoměřicích a další.

Pestrý je nejen původ vystavených tisků, nýbrž také zastoupené literární žánry. Ve sbírkách Vědecké knihovny jsou například atlasy a cestopisy. „Nizozemí bylo v 16. století dokonce nejdůležitějším evropským centrem kartografie. Sbírkou map kartografa Abrahama Ortellia (1527–1598) byla dokonce vůbec prvním takovým souborem, označovaným jako atlas,“ připomněl Wilken Engelbrecht. V Arcidiecézním muzeu jsou vystaveny i ukázky teologické a filozofické literatury, a to jak „kacířské“ spisy, tak díla jezuitů nebo reformistů, židovské tisky či korán a antičtí autoři. Pozoruhodnou položkou jsou spisy Jana Ámose Komenského, který se z náboženských důvodů uchýlil do Holandska. „Podporovala jej aristokratická rodina De Geerů, která financovala vydání většiny jeho pedagogických a filozofických spisů. Na výstavě představujeme například jeho snad nejnámější spis Labyrint Světa a Rág Srdce či první nizozemské vydání jeho lingvistické práce Vestibulum,“ řekla kurátorka výstavy Gabriela Elbelová. Mezi vystavenými tisky nechybějí ani technické a přírodní vědy nebo právnícké spisy. „Samostatnou kapitolou jsou pak Libri prohibiti, tedy zakázané knihy, mezi nimiž je zastoupení nizozemských tisků výrazné. Nizozemští tiskaři netiskli jen protestantské spisy, které byly nepřijatelné pro katolické kruhy, ale neváhali tisknout ani spisy sociální teologů. V katalogu představujeme část nizozemských teologických spisů, která byla ve čtyřicátých letech 18. století zabavena členy olomoucké Societas eruditorum incognitorum (Společnost neznámých učenců),“ upozornila Elbelová.

Vedle knih uvidí diváci také několik dobových map ze sbírky Vědecké knihovny i mědirytů a leptů od nizozemských rytců z bohaté grafické kolekce Muzea umění Olomouc. Důležitá je také skutečnost, že výstava se bude po dobu svého trvání proměňovat. „Některé vzácné exponáty – zejména atlasy a cestopisy - v průběhu výstavy vyměníme a v ostatních knihách z důvodu ochrany papíru, ale také pro možnost nahlédnutí na jiné strany a zajímavé ilustrace přelístujeme stránky,“ doplnila Elbelová.

Výstava Barokní knihkupectví světa potrvá v Arcidiecézním muzeu Olomouc od 20. května do 13. září. V rámci projektu Duchovní osa Moravy, který propojuje turisticky atraktivní objekty v Olomouci a Kroměříži, budou v Kroměříži po dobu konání výstavy k vidění nejcennější nizozemské tisky z knihovny Arcibiskupského zámku.

KONTAKT PRO MÉDIA

Mgr. Petr Bielez

tiskový mluvčí

Muzeum umění Olomouc | Denisova 47 | 771 11 Olomouc

K: Muzeum moderního umění | Denisova 47 | 771 11 Olomouc

T: 585 514 282 | M: 724 202 905

E: bielesz@olmuart.cz | web | facebook | twitter

